

Tedbirsiz Davranma E?ilimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Tedbirsiz Davranma E?ilimi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31408>

Özet

Tedbirsiz Davranma E?ilimi Ölçe?i, Ay?e Aypay (2009) taraf?ndan geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin çe?itli durumlar kar??s?nda sergiledikleri tedbirsiz veya dü?üncesiz davran?? e?ilimlerini ölçmeyi amaçlar. Ölçek, toplam 15 maddeden olu?makta ve be? farklı alt boyutta yap?land?r?lm??tır. Derecelendirme format? olarak 3'lü Likert tipi bir yan?t sistemi kullan?lm??tır (1= asla yapmam, 3= s?kl?kla yapar?m).

Yap?lan geçerlik ve güvenirlik çal??malar?, ölçe?in psikometrik özelliklerinin yeterli düzeyde oldu?unu göstermi?tir. Ölçe?in bütünü için elde edilen yüksek iç tutarlılık katsay?s? (.76), toplam puan üzerinden yap?lan analizlerin uygunlu?unu desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler

Tedbirsizlik, Davran?? E?ilimi, Risk Alma, Psikometrik Ölçek Geli?tirme, Faktör Analizi, ?ç Tutarlılık, Ay?e Aypay.

Yazarlar

Ay?e Aypay

Amaç

Tedbirsiz Davranma E?ilimi Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin günlük ya?amda ve özellikle akademik veya mesleki ba?lamlarda gösterdikleri tedbirsiz davran??lar? ve bu davran??lara yol açan e?ilimleri sistematik bir ?ekilde ölçmek için geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? geli?tirmektir. Bu e?ilimin ölçülmesi, e?itim ve psikolojik dan??manlık alanlar?nda riskli davran??lar?n önlenmesi veya müdahale programlar?n?n tasarlanmas? aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Ölçek, tedbirsizli?i tek bir faktör olarak de?il, be? farklı boyutta ele alarak, bu karma??k davran?? yap?s?n?n alt?nda yatan spesifik e?ilimleri ortaya ç?karmay? hedeflemi?tir. Bu sayede, hangi boyutlarda daha yüksek tedbirsizlik e?ilimi bulundu?una dair detaylı bir profil elde edilmesi sa?lanm??tır.

Yap?

Ölçek, tedbirsiz davran?? e?ilimini, bili?sel süreçler, duygusal tepkiler ve durumsal risk alg?s?yla ili?kilendirilen çok boyutlu bir yap? olarak kavramsalla?t?rmaktadır. Ölçe?in yap?s?sal modeli, Görünen Riskin Azalt?lmas? gibi bili?sel çarp?tmalar?, Bilinçsiz Olma ve Sonuçlar? Görememe gibi dikkat eksikliklerini ve Kendine A??r? Güvenme gibi öz-yeterlilik alg?s?ndaki sapmalar? içermektedir.

Yap?lan faktör analizi sonucunda elde edilen be? alt boyut, tedbirsizli?in sadece anl?k bir karar mekanizmas? de?il, ayn? zamanda çal??ma al??kanl?klar? ve stres yönetimi (Çal??maya Kat?l?m ve Me?guliyet; Çal??ma konular?nda Gerilim ve Stres) ile de ili?kili geni? bir e?ilim alan? oldu?unu göstermektedir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) sonuçlar? ile desteklenmi?tir. 15 maddeden olu?an ölçek, beklendi?i gibi be? farklı faktör alt?nda gruplanm??t?r. Faktör yükleri, maddelerin ait olduklar? boyutlar? ne kadar güçlü temsil etti?ini göstermektedir.

Birinci boyut (Görünen Riskin Azalt?lmas?) için madde faktör yükleri: **.46 ile .78** aras?ndad?r.

?kinci boyut (Bilinçsiz Olma ve Sonuçlar? Görememe) için madde faktör yükleri: **.59 ile .79** aras?ndad?r.

Üçüncü boyut (Çal??maya Kat?l?m ve Me?guliyet) için madde faktör yükleri: **.56 ile .75** aras?ndad?r.

Dördüncü ve be?inci boyutlar (Çal??ma konular?nda Gerilim ve Stres; Kendine A??r? Güvenme) için madde faktör yükleri: **.65 ile .85** gibi yüksek de?erler aras?ndad?r.

Bu faktör yükleri, maddelerin teorik olarak belirlenen alt boyutlarla güçlü bir ili?ki içinde oldu?unu ve ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün korundu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik çal??malar?, iç tutarlılık katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplamalar?yla gerçekleştirilmi?tir. Ölçe?in bütünü için hesaplanan alfa iç tutarlılık katsay?s? **.76** olarak bulunmu?tur. Bu de?er, ölçe?in genel olarak kabul edilebilir bir güvenilirlik düzeyine sahip oldu?unu i?aret etmektedir.

Be? alt boyut için ayrı ayrı hesaplanan Alfa iç tutarlılık katsay?lar? ise **.55 ile .65** aras?nda de?mektedir. Alt boyutlar?n iç tutarlılık de?erleri görece düşük olsa da, 15 maddenin toplam? için elde edilen katsay?nın daha yüksek (.76) olmas? nedeniyle, ara?t?rmac?lar taraf?ndan ölçek puanlar?nın toplam puan üzerinden analiz edilmesinin daha uygun oldu?u önerilmi?tir. Bu, ölçe?in genel tedbirsizlik e?ilimi skorunun kullan?m?n? ön plana ç?karmaktad?r.

Faktör Analizi

Tedbirsiz Davranma E?ilimi Ölçe?i, yap?lan istatistiksel analizler neticesinde 15 maddelik ve 5 alt boyutlu bir yap?ya sahiptir. Bu be? boyut, tedbirsiz davran?? e?iliminin farklı yönlerini temsil

etmektedir:

Görünen Riskin Azaltılması (5 madde): Bireyin kar??la?t??? riskleri küçümseme veya görmezden gelme e?ilimi.

Bilinçsiz Olma ve Sonuçlar? Görememe (3 madde): Davran??lar?n?n olası uzun vadeli sonuçlar?n? dü?ünmeme veya fark edememe durumu.

Çal??maya Katılım ve Me?güliyet (3 madde): Çal??ma veya görevlere olan katılımda dikkatsizlik veya yüzeysel me?güliyet.

Çal??ma konular?nda Gerilim ve Stres (2 madde): ?? veya görevlerle ilgili stres ve gerilimi tedbirsiz yollarla yönetme e?ilimi.

Kendine A??r? Güvenme (2 madde): Kendi yeteneklerine ve durum kontrolüne dair gerçekçi olmayan, a??r? iyimser bir inanca sahip olma.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yeti?kinler ve Yüksekö?retim Ö?rencileri (Inferred from context, typically applied to students/professionals given the work-related subdimensions)

Age Group: Genç Yeti?kinlik ve Üzeri (18+)

Population Details: Ölçek geli?tirme çal??ması spesifik bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir (Detaylar kaynak makalede bulunabilir).

Test Methodology: 3'lü Likert Tipi Derecelendirme (1= asla yapmam - 3= sıklıkla yaparım). Yüksek puanlar, yüksek tedbirsiz davranma e?ilimini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Tedbirsiz Davran??, Psikolojik Ölçek, ?ç Tutarlılık, Madde Analizi, Riskli Davran??, E?itim Psikolojisi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: ayse.aypay@hotmail.com

Correspondence Address: Belirtilmemiştir.

Özinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2009

Özinler ve Kullanım Ücreti: Ölçek, akademik çalışmalarında kullanım için genellikle yazara atıf yapmak suretiyle erişime açıktır. Ticari kullanım için yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal makalesine ve detaylı bilgilerine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: eku.comu.edu.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: tedbirsiz-davranma-egilimi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Aypay, A. (2009). Tedbirsiz Davranma Ölçeğini geliştirme çalışması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 5(2), 170-179. DOI: [10.17244/eku.1044000019](https://doi.org/10.17244/eku.1044000019)

Tedbirsiz Davranma E?ilimi Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Toplam 15 madde ve 5 alt boyut

Görünen Riskin Azaltılması (5 m)

Bilinçsiz Olma ve Sonuçları Görememe (3 m)

Çalışmaya Katılım ve Meşguliyet (3 m)

Çalışma konularında Gerilim ve Stres (2 m)

Kendine Aşırı Güvenme (2 m)